

Sygn. akt I C 1709/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR del. Zygmunt Drożdżejko

Protokolant: st. sekr. sądowy Danuta Sowa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 sierpnia 2014 r. w K.

sprawy z powództwa (...) BANK (...) S.A. w W.

przeciwko J. U. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną umowę darowizny, zawartą pomiędzy J. U. (1) a J. U. (2) w dniu 29.01.2013 r., sporządzoną przed notariuszem D. W. (...)w części dotyczącej pkt V.b) – w stosunku do powoda (...) BANK (...) S.A. w W. w stosunku do wierzytelności o zapłatę kwoty 478446,79 zł z odsetkami umownymi, wynikającej z bankowego tytułu egzekucyjnego (...), któremu Sąd Rejonowy dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie postanowieniem z dnia 8.08.2013 r. (I Co 2994/13/K) nadał klauzulę wykonalności;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanej J. U. (1) na rzecz strony powodowej (...) BANK (...) S.A. w W. kwotę 6522 zł (sześć tysięcy pięćset dwadzieścia dwa złote) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1709/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 sierpnia 2014 r.

Strona powodowa (...) Bank (...) S.A. w W. wniósł o uznanie umowy darowizny zawartej w dniu 29 stycznia 2013 r. w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) sporządzonego przed notariuszem D. W. w Kancelarii Notarialnej w K., mocą której J. U. (2) darował swojej żonie – pozwanej J. U. (1):

a) udział w 1/2 części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) położonym w K. na os. (...) w budynku nr (...);

b) samochód M. (...), rok produkcji 1962, nr rejestracyjny (...), nr identyfikacyjny pojazdu: (...), nr dowodu: DR (...) wydany przez Prezydenta Miasta K.;

c) samochód M. (...), rok produkcji 1979, nr rejestracyjny (...), nr identyfikacyjny pojazdu: (...), nr dowodu: DR (...) wydany przez Prezydenta Miasta K.;

d) **samochód M. (...), rok produkcji 1989, nr rejestracyjny (...), nr identyfikacyjny pojazdu: (...), nr dowodu: DR (...) wydanym przez Prezydenta Miasta K.;**

Strona powodowa wniosła także o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu zostało wskazane, że stronie powodowej przysługuje wierzytelność wobec J. U. (2) wynikająca z tytułu wykonawczego: Bankowego Tytułu Egzekucyjnego (...)z 19.02.2013r., któremu Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie postanowieniem z dnia 8.08.2013r. nadał klauzulę wykonalności. Toczyło się postępowanie egzekucyjne, ale było bezskuteczne. J. U. (2) nie ma majątku z którego możnaby przeprowadzić egzekucje. Pozwana jest żoną dłużnika.

Pozwana J. U. (1) wniosła o oddalenie powództwa podnosząc, że darowizna została dokonana na poczet zaległych i jako zabezpieczenie przyszłych alimentów.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19.02.2013r. (...) Bank (...) S.A. w W. wystawił bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...). Obejmuje on wierzytelność 478446,79 zł. oraz dalsze odsetki ustawowe. Solidarnym zobowiązanym z tego tytułu jest J. U. (2). Temu tytułowi przeciwko J. U. (2) została nadana przez Sąd klauzula wykonalności. Wszczęta egzekucja okazała się bezskuteczna.

Dowód:

Bankowy Tytuł Egzekucyjny (...) z 19.02.2013r – k.5-7

Postanowienie z dnia 8 sierpnia 2013 r. Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie Wydział I Cywilny (sygn. akt I Co 239/01/P)- k. 8

Pisma - k.9-10, 14-17

Zeznania świadka J. U. (2) k. 83-84

W dniu 29 stycznia 2013 r. przed notariuszem D. W. J. U. (2) zawarł z żoną J. U. (1) umowę darowizny ((...)), mocą której J. U. (2) darował swojej żonie – pozwanej J. U. (1):

a) udział w 1/2 części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) położonym w K. na os. (...) w budynku nr (...);

b) samochód M. (...), rok produkcji 1962, nr rejestracyjny (...), nr identyfikacyjny pojazdu: (...), nr dowodu: DR (...) wydanym przez Prezydenta Miasta K.;

c) samochód M. (...), rok produkcji 1979, nr rejestracyjny (...), nr identyfikacyjny pojazdu: (...), nr dowodu: DR (...) wydanym przez Prezydenta Miasta K.;

d) samochód M. (...), rok produkcji 1989, nr rejestracyjny (...), nr identyfikacyjny pojazdu: (...), nr dowodu: DR (...) wydanym przez Prezydenta Miasta K..

Strony ustaliły wartość darowizny na kwotę 123 000 zł. (30000 zł samochody i 93000 zł udział w mieszkaniu). W pkt II umowy złożono oświadczenie, że J. U. (2) nie posiada majątku na zaspokajanie uzasadniony i bieżących potrzeb rodziny, tj. żony i dwójki dzieci G. i K.. Darowizny dokonuje celem zabezpieczenia przyszłego bytu rodziny.

Dowód:

Umowa darowizny k.11-13

J. U. (2) oraz J. U. (1) pozostają w związku małżeńskim, ale obecnie nie mieszkają razem. Mają dwójkę dzieci K. i G.. Dzieci urodziły się w (...)r. i (...) W 2008r. zawarli umowę majątkową małżeńską na mocy której znieśli wspólność majątkową i wprowadzili ustrój rozdzielności majątkowej.

Dowód:

zeznania świadka J. U. (2) k.83-84

umowa małżeńska majątkowa k.64

zeznania świadka M. W. k.83

J. U. (1) w dniu 2.02.2013r. wystosowała do J. U. (2) pismo w którym podniosła, że z darowizny 81 000 zł. zalicza na poczet alimentów za okres od stycznia 2009r. do 29.01.2013r. Oświadczyła, że na poczet przyszłych alimentów będzie zaliczać po 1700 zł. miesięcznie.

Dowód:

pismo k.65

Do 2008r. J. U. (2) pracował jako prezes spółki. Wtedy powodziło im się bardzo dobrze. Powód zarabiał 12000 zł – 15000 zł. W 2008r. spółka upadła. Od 2008r. powód prowadził działalność gospodarczą. Dług powstał w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Po rozstaniu się J. U. (2) i J. U. (1) dzieci zostały razem z J. U. (1). Ona zajmuje się utrzymaniem i wychowaniem dzieci. J. U. (1) systematycznie pożyczała pieniądze od M. W., ale w sumie wszystkie oddała. J. U. (1) wynajmuje mieszkanie na os. (...).

Obecnie pozwana sprzedała dwa samochody. Jeden sprzedała za 30 000 zł.

Dowód:

Zeznania świadka J. U. (2) k.83-84

Zeznania świadka M. W. k.83

Ocena dowodów:

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków ponieważ są spójne i logiczne. Należy jednak podkreślić, że ich treść nie pozwala na poczynienie konkretnych ustaleń w zakresie alimentów. Nie pozwala na ustalenie konkretnej wysokości alimentów.

Sąd dał wiarę dokumentom zgromadzonym w sprawie, albowiem ich prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Nie ujawniły się również żadne okoliczności, które wskazywałyby na to, iż nie są one prawdziwe.

Sąd pominął dowód z przesłuchania pozwanej, albowiem mimo prawidłowego wezwania na rozprawę nie stawiła się.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w stosunku do lokalu mieszkalnego.

Podstawą roszczenia był art. 527 kc.

Art. 527 § 1. Gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli

dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

§ 2. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

§ 3. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

§ 4. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Przesłankami warunkującymi możliwość skorzystania przez uprawnionego z ochrony paulińskiej są więc: 1) istnienie wierzytelności; 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią; 3) pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika; 4) dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela; 5) uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią; 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Zgodnie z art. 527 kc dla zastosowania skargi pauliańskiej wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady - zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. - obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika. Należy jednak podkreślić, że jeżeli pozwany powołuje się na okoliczności wyłączające jego odpowiedzialność to w tym zakresie ciężar dowodu spoczywa na nim. Również na pozwanym spoczywa obowiązek dowodu w sytuacji gdy chce on obalić domniemania wynikające z przepisów.

Bezspornym było istnienie wierzytelności powoda oraz niewypłacalność J. U. (2). Umowa darowizny została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, albowiem w ten sposób powód stał się niewypłacalny w większym stopniu.

Pozwana podnosiła, że darowizna była ekwiwalentem za alimenty oraz, że nie wiedziała o długu męża. Z tego wywodzi, że nie wiedziała, że jej mąż staje się niewypłacalny w większym stopniu.

Zarzut o braku wiedzy nie został udowodniony przez pozwaną. Wprawdzie tak zeznawał świadek J. U. (2), ale to jest tylko jego wewnętrzne wyobrażenie o tym stanie rzeczy. Pozwana tego nie potwierdziła w zeznaniach, albowiem w ogóle nie stawiała się na przesłuchanie, zatem sąd nie miał możliwości tego zweryfikowania. Zatem można tylko mówić, że ta okoliczność została uprawdopodobniona, ale nie udowodniona. Na tym jednak etapie postępowania potrzebne jest udowodnienie spornych kwestii.

Odnosnie alimentów należy podnieść, że co do zasady sąd podziela prezentowany pogląd, że jeżeli darowizna czyni zadość obowiązkowi alimentacyjnemu lub stanowi zabezpieczenie alimentów przyszłych to w takiej sytuacji nie dochodzi do pokrzywdzenia wierzycieli, chyba, że ta wierzytelność to jest również wierzytelność alimentacyjna. Obowiązek alimentacyjny wyprzedza bowiem inne wierzytelności. W takiej sytuacji trudno mówić o pokrzywdzeniu wierzycieli, skoro zaspokajana jest wierzytelność której przysługuje pierwszeństwo przed innymi wierzytelnościami.

Jednakże ta okoliczność również wymaga udowodnienia. Sąd uznał za udowodnione jedynie roszczenia z tego tytułu do kwoty 73100 zł. Pozwana w piśmie z dnia 2.02.2013r. pisze o zaliczeniu darowizny na poczet alimentów za okres od stycznia 2009r. do 29 stycznia 2013r. (tj. daty zawarcia umowy) oraz o przyszłych alimentach. Tymczasem z umowy darowizny wynika, że ta darowizna ma zabezpieczać przyszłe alimenty, a nie zaległe. Oczywiście sąd tych rozbieżności nie zdyskwalifikował a priori, one wymagały wyjaśnienia przez pozwaną, być może zaliczenie było prawidłowe, ale pozwana nie stawiała się na przesłuchanie i nie można było tego wyjaśnić. Sąd uznał alimenty liczone po 29.01.2013r. ale nie w całości i nie bez ograniczenia czasowego. Sama wysokość alimentów 1700 zł jest jak najbardziej uzasadnioną

wysokością i nie budzi ona wątpliwości. Alimenty przysługują dziecku do czasu, aż nie będzie w stanie się samo utrzymać. Co do zasady przyjmuje się, że obowiązek alimentacyjny trwa do 18 roku życia. Ustaje wcześniej jeżeli dziecko wcześniej zacznie pracować i się utrzymywać. Okres alimentacji ulega wydłużeniu jeżeli dziecko uczy się dalej, ale do 25 roku życia. Pozwana nie stawiała się i nie wyjaśniła czy starsze, które ukończyło 18 lat w dalszym ciągu się uczy. Nie można więc jednoznacznie ustalić czy dalej się uczy i jak długo będzie to trwać. Sąd przyjął więc, że w stosunku do niej obowiązek alimentacyjny już ustał. Co do młodszego dziecka to trudno ustalić co będzie robić w przyszłości. Czy będzie się uczyć czy też pójdzie do pracy. Obecnie ma 16 lat. Sąd przyjął więc istnienie obowiązku alimentacyjnego jeszcze przez dwa lata. Sąd wziął również pod uwagę i tą okoliczność, że skoro ustały alimenty na jedno dziecko to drugiemu przysługują w większej wysokości. Zatem sąd uznał, że w takiej sytuacji młodszej córce przysługiwałoby to co wcześniej przysługiwało im obojgu czyli 1700 zł.

Zatem za okres od 29.01.2013r. do dnia wyroku tj. do sierpnia 2014r. przysługują alimenty w wysokości 32300 zł. Za okres dodatkowych dwóch lat czyli do ukończenia pełnoletniości przez młodszą córkę będą przysługiwać alimenty w wysokości 40 800 zł. Razem daje to kwotę 73100 zł. Ta kwota znajduje pokrycie w darowanych samochodach. Wprawdzie w umowie strony podają kwotę 30000 zł jako wartość wszystkich samochodów, ale faktycznie pozwana jeden samochód sprzedała za 30 000 zł. Można więc przyjąć, że samochody pokryją te roszczenia alimentacyjne. Oczywiście to wyliczenie ma charakter szacunkowy (tak jak i alimenty) ale Sąd nie miał możliwości precyzyjnego wyliczenia wartości samochodów bo brak było w tym zakresie wniosków dowodowych. Jeżeli pozwana uważała, że samochody nie pokryją należnych alimentów to powinna wnosić o dowód z opinii biegłego. Podobnie i powód. Jeżeli uważał, że na zaspokojenie alimentów wystarczą np. dwa, a nie trzy samochody to powinien złożyć wniosek o dowód z opinii biegłego.

Oczywiście jest tutaj pewna nieścisłość, ponieważ darowizna jest zawarta z pozwaną, a nie z dziećmi, natomiast alimenty przysługują dzieciom, a nie pozwanej. Sąd uznał jednak, że taka konstrukcja została zastosowana z uwagi na problemy jakie mogłyby powstać w przypadku sprzedaży, gdyby obdarowanymi były dzieci. Tymczasem pozwana może potrzebować na bieżąco środków na utrzymanie dzieci. Zatem taka konstrukcja jest wygodniejsza. Z tego też względu sąd częściowo zaliczył tą darowiznę na poczet alimentów.

Reasumując należy stwierdzić, że roszczenie o uznanie za bezskuteczną umowę darowizny jest uzasadnione co do lokalu mieszkalnego, a co do samochodów nie, ponieważ roszczenie alimentacyjne znajduje pokrycie w samochodach.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., uwzględniając zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu. Na kwotę zasądzonych od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania składa się kwota 4650 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu (od kwoty 93000 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 1872 zł.

Wynagrodzenie pełnomocnika zostało obliczone w następujący sposób:

Strona powodowa wygrała sprawę w 76 %, a przegrała w 24 %.

Minimalna stawka wynagrodzenia wynosi 3600 zł + 17 zł (opłata od pełnomocnictwa).

76 % z kwoty 3617 zł to w zaokrągleniu kwota 2740 zł, a 24 % z kwoty 3617 zł to w zaokrągleniu kwota 868 zł. Po potrąceniu stronie powodowej przysługuje wynagrodzenie w wysokości 1872 zł.

Mając powyższe na uwadze orzec należało jak w sentencji wyroku.